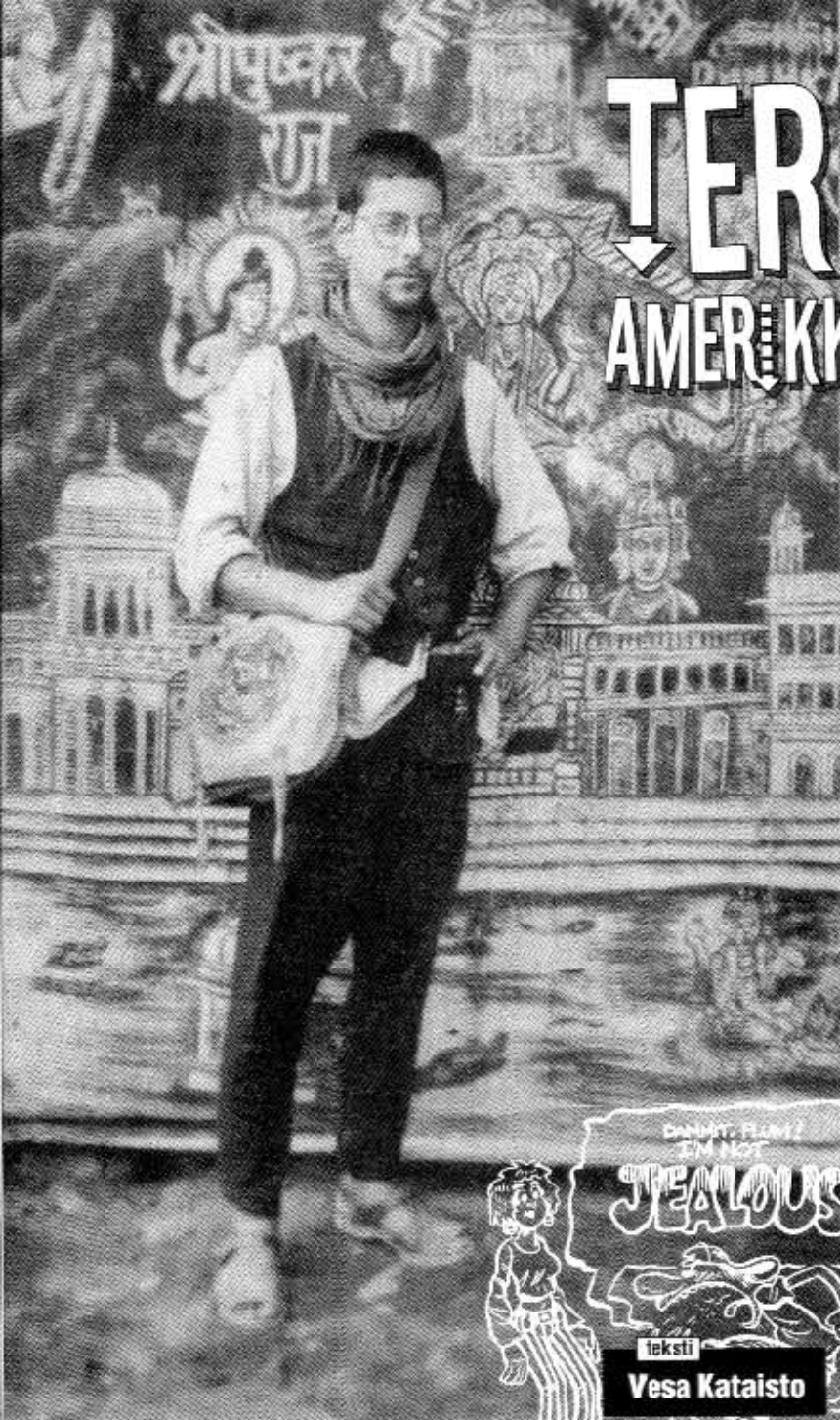

TERRY LABAN

AMERIKKALAINEN UNELMOJA

SARJAKUVAPUURTÄJÄ JA -KÄSIKIRJOITTAJA TERRY LABANIN (S. 1961) SKAALAA MAHTUU UNDERGROUND-PERUSTEISTA SEKSİ- JA HUUMEHUUMORIA, X-SUKUPOLVEN LUUSERIEN TUUTTUULUA, VAKAVAAKOA PARISUHDETUTKISKELUA, UNIMAAILMAN KARTOITTAMISTA, SHAMAANDEKKARİ JA VIIMEKSİ BARBAARİROMANTTİSEN BATTLEAXES. PARİKYMMENTUOTISEN URANSA AIKANA LABAN ON KULKENUT MATKAN MENIENESTÄ AINA DC-UNIVERSUMIIN ASTI.

Tenavat-sarja ratkaisi Terry'n uran linnan jo kuusivuotiaana. Hän ei vielä osannut kirjoittaa, mutta piirtäminen sujui, joten LaBan kopioi runtuja Peanuts Treasury -kirjasta ja vänsi kuvien puhekupliin omat hieroglyfinsä. Tenavien, Justuksen ja Ville Valittoman innoittama LaBan päätti, että pilapiirtäminen on hänen lajinsa, realismi jääköön heti kätelemässä. Hän myös luki ja kirjoitti paljon. Terryä kiehtoivat erityisesti historialliset tarinat, faktat ja Robert E. Howardin selkkailukirjat Conan barbaarista. Oma juutalainen perimä tarjosi myös runsaasti myyttisiä tarinoita tutkailtavaksi.

HEPİSTÄ GRAAFIKOSİ

LaBan piirsi aivan pienestä asti kuviksi sen mistä oli lukenut. Teini-iässä hän

kokeili rajojaan huumeilla ja levottomalla pukeutumisella, mutta piti silti koulunaineita arvossaan. Hyvien arvosanojen tukemana oli helpompi luikerrella irti luvattomien harrasteiden tuottamista ongelmista.

Päästyään Michiganin yliopistoon Terry halkeutui oitis toimittamaan huumorilehti Gargoylea ja sai 1981 oman sarjakuvastrippinsä The Michigan Daily. Sarja kesti tosin vain vuoden ajan, koska lehti ei pitänyt LaBanin harhailevasta tyylisestä. "Olin aina ajatellut tarinointani ensisijaisesti teksteinä, kuvat tulivat vasta perässä. Michiganin yliopistoon päästyäni kysyin dekaanilta, mitä aineita minun tulisi opiskella tullakseni pilapiirtäjäksi. Hän ohjasi minut yliopiston taidekoulun puolelle. Se oli kohtalaisen tasokas koulu mutta ohjelmissa ei ollut mitään pilapiirroksia ajatellen. Päädyin opiske-

lemaan graafista suunnittelua, mistä tuli minulle suuri läpimurto. En ollut aiemmin miettinyt sivujen visuaalista ulkoasua, ruutujakoa ja tekstin asetelua. Jouduin opettelemaan paljon asioita, jotka olin kuvitellut osaavani, mutta joista en oikeasti tiennyt mitään", sanoo Terry Comics Journalin n:o 163 haastattelussa.

Vähän alle parikymppisenä LaBan luki Robert Crumbin albumin Car Load of Comics ja oli lopullisesti myyty. Terry menetti sydämensä undergroundille. Toisaalta piti ajatella vatsaakin eli miten elättää itsensä piirtämällä.

OLIPHANTIN OPPİPOLKA

Isänsä neuvojen johdattamana LaBan ryhtyi The Ann Arbor Newsin poliittiseksi pilapiirtäjäksi. Hän huomasi, että pilapiirtäminen ja sarjakuvat ovat kaksi eri-

maailmaa. "Jim Borgman ja MacNelly vaikuttivat minuun suuresti, vaikka huomasi että he ovat napanneet tyylinsä Oliphantilta ja jatkaneet sitä omaan suuntaansa. Oliphant taas kopioi Daumieria. Se tyyli ei kuitenkaan sovi sarjakuvaan, vaikka esimerkiksi Bill Wattersonin piirroksessa näkyy selvästi hänen taustansa pilapiirtäjänä. Isokokoinen ja yksittäinen pilakuva toimii omalla paikallaan otsikon päällä, sarjakuvaan sellainen piirrostyylillä on liian soottaista."

Vuonna 1987 Terry sai ensirosketuksensa uuteen sarjakuvaan, undergroundin perillisin, Peter Bagge, Dan Clowes ja Hernandezin vehkeet saivat hänet vakuuttamaan piensarjakuvien elinmahaisuudesta. Chester Brownin Yummy Fur oli niin lähellä LaBanin omia mielikuvia, että hän rohkaistui painattamaan oman nimisen, joka myi noin 1 000 keppaalta. Vuonna 1988 Fantagraphics ryhtyi julkaisemaan Terry'n lehteä Unsupervised Existence.

Sen avulla LaBan löysi toisaalta rennon, toisaalta yksityiskohtaisen, groteskin sarjakuvatyylinsä. Juttujen sisältö ei kuitenkaan tyydyttänyt. Palautetta ei tullut, yleisön huomio vaheni ja levikki lauki. Terry löysi piristysruiskeen seksistä. Eros Comicsin julkaisema 99 Girls on vahvasti Crumb-vaikutteinen kokonaisuus LaBanin esitöitä seksifantasioita. Sen myötä LaBan tunsi viimein löytäneensä itsensä sarjakuvien tekijänä.

RAHA ON PÄHÄ, VEHÄ ON HYVÄ

Cud-lehti (1982-) muokkasi LaBanin tyyliä edelleen. Crumbin ohella hän

The Dreaming -jänden ensimmäinen tarinokokonaisuus oli Terry Labanin käsikirjoittama.

otti vaikutteita Segarin Kippari-kalasta. Terry'n käyttövoimana on "vihaisen valkoisen pojan" asenne, turhautuminen amerikkalaiseen elämäntapaan. "Vaikka elämä tuntuisi kuinka täydelliseltä, media pummittaa sinua silti viesteillä 'osta vielä jostain, tulet vielä onnellisemmaksi'. Amerikassa raha on korvannut todelliset tunteet ja henkisen tyydytyksen tarpeen."

Tällä pohjalta LaBan rakensi joukon osin omaelämäkerrallisia, lyhyitä ja painokkaan satuurisia sarjoja. Arkiset parisuhteen kuvaukset saivat antaa tilaa fantasiolle ja huumorille. Luokiteltavat ja levikki kasvoi niin, että Cud siirtyi Fantagraphicsilta Dark Horselle. LaBan päästi irralleen rakkautensa kansiperinteen legendoihin, hän loi mm. Muktuk Wolfsbreathin, "kovaksi keitetyn shamaaniin", joka ratkoo mysteerejä Siperian aroilla.

LaBan oli jo aiemmin yrittänyt kehitellä X-sukupolvea edustavia hahmoja, jotka kuitenkin väentyivät vanhoiksi hipeiksi. Baggen esimerkin pohjalta hän sai aikaiseksi Enon ja Plum. Slacker-pariskunnan vauha vertaa. Plum on multimediallisesti koonnut kynttilätehtäviä hipin tytär, Eno taas kuin Läski-Freddyn polka, joka asuu televisio-nsa edessä.

TASA-ARVOISET TAISTELUKIRVEET

Cud ei riittänyt täyteeksi Terry'n pulppuvalle ideavalle. Kun Sandman loppui ja The Dreaming alkoi 1996, LaBan sai kunnian käsikirjoittaa animaation ensimmäisen episodin. Terry'n läpimurto suuren yleisön silmien eteen kertoo Goldie-gargoilin seikkailusta. Huolimatta ennalta luoduista hahmoista ja vahvasta fanipohjasta LaBan saa oman äänensä ja huumorinsa julki. Peter Snejbergin piirros maistuttaa Terry'n omaa paksumpiä siveltimen vetoja suosivan tyyliä, vaikka onkin realistisempää. The Goldie Factor löytyy kokoonmuokkuksesta Beyond the Shores of Night.

Plan Vertigo antoi LaBanille ensimmäisen oman sarjan (1998), jossa Muktuk Wolfsbreath selviää omista syövästä leikkurimarkkinan arvoitusta. Mukana on tietenkin myös

Muktuk Wolfsbreath on kovaksi keitetty shamaani.

uhkea naisshamaani. Oppi-isänsä Crumbin tavoin Terry on näet viihtynyt runsasmuotoisiin naisshahmoihin. Tuorein esimerkki tästä on Vertigon Battleaxes. Sarjan esitteessä LaBan lupaa, että vaikka siinä käydään läpi Conanista tutut kuviot, kyseessä ei ole perinteinen barbaariseikkailu eikä sellaisen parodia. Keskeiset hahmot ovat naisia, eivät aineellon kohteita vaan sotureita.

"He ovat roveita mutta inhimillisiä, monidotteisia hahmoja, joilla on keskenänsä kiistoja. Battleaxesissa taistellaan sekä hirviötä että miehiä vastaan, miehiä, jotka eivät arvosta naisia tasa-arvoisina sotureina. En kirjoittanut heitä barbaareiksi. He ovat tavallisia naisia, joilla tosin on järeät miekat..."

Lähde: Comics Journal n:o 163

Slacker-pariskunta Eno ja Plum.